

Dansk samarbejde og sundhedsviden kan bruges i Kina

Mad og velfærdsteknologi til ældreområdet

Kronik bragt i Altinget 5. september 2018 - af Bent Egberg Mikkelsen og Bent Fuglsbjerg

I såvel Kina som herhjemme og en lang række andre lande er levealderen stigende. I dag kan vi i Danmark forvente at leve næsten 50 år mere end i det 18. århundrede. Og selvom langt de fleste klarer sig i eget hjem, så er omkring hver femte over 80 år afhængig af plejetilbud som f.eks. plejehjem og personlig pleje.

Ernæring og mad spiller en vigtig rolle i disse plejetilbud og Danmark er kommet langt når det gælder om at sætte fokus på madens betydning i den tredje alder. Aalborg Universitet har sammen med det Nordiske Center ved Fudan Universitetet i Shanghai og Udenrigsministeriets Innovations Center og en række partnere inden for professionsuddannelse og velfærdsteknologi netop afholdt en konference hvor danske løsninger og modeller blev præsenteret.

I denne artikel ser vi nærmere på mulighederne for, at danske vidensinstitutioner og virksomheder kan udveksle viden og erfaring med kinesiske aktører inden for Senior Care, således at vi får forståelse for, hvordan vi kan formidle de bedste danske løsninger inden for velfærdsteknologi, ernæringsplanlægning og fødevarerikkerhed.

Den demografiske og industrielle udvikling i Kina har skabt et stigende behov for viden om pleje til ældre. Antallet af ældre i forhold til den arbejdsdygtige andel af befolkningen stiger hurtigere i Kina end i noget andet land. Derfor er der stort fokus på at udvikle velfærdstjenester der imødegår disse udfordringer.

Kost og ernæring er øjeblikket et tema, der har stor bevågenhed i Kina. Samtidig er behovet for teknologier i velfærdstjenesterne genstand for tiltagende interesse. Danmark har velfærdsgastronomien ikke mindst for de ældre længe været på agendaen. De netop udkomne anbefalinger fra regeringens Advisory Board for mad, måltider og sundhed viser at vi er kommet langt herhjemme og at der nu er sat ord på de udfordringer som vi skal arbejde videre med på området. Der er således et rigtig godt afsæt for dansk forskning, uddannelsesinstitutioner og danske producenter af velfærdsteknologier, der med viden om kinesiske madtraditioner og -budget kunne være med til at udvikle og tilbyde services til den voksende kinesiske plejesektor.

Velfærdsteknologien og spisningen

Et af de områder hvor Danmark står stærkt er inden for velfærdsteknologiske løsninger til ældre. Ikke alene udvikling af teknologier, men også viden om implementering af teknologierne i velfærdstjenester er et område i stærk vækst.

Smart teknologi hvor sensorer og digitale løsninger integreres har et stort potentiale som kan være med til sikre ældre en bedre ernæring. Samtidig kan teknologier som leverer biomekanisk support og fuldautomatiserede spiseroboter bidrage til højere grad af autonomi og gode måltidsoplevelser. Det har kineserne fået øje på. Eksempelvis inden for smart ernæringsmonitorering.

På Aalborg Universitet har forskere udviklet et såkaldt Dietary Intake Monitoring System (DIMS), der kan bestemme, hvor meget mad den enkelte har spist. En del af de teknologier, der fokuserer på at forbedre fødevarerikket og undgå madspild, er oplagte områder for samarbejde mellem nordiske og kinesiske eksperter inden for kunstig intelligens og billedgenkendelse. Kunstig intelligens giver nemlig helt nye muligheder, og med smart billedgenkendelse kan man groft sagt træne en computer til at vurdere, hvor meget den enkelte spiser. Dermed kan man spare en af de helt store tidsøvere i forbindelse med måltidet, og samtidig får køkkenchefen et direkte indblik i, hvor meget de enkelte afdelinger smider ud og dermed et helt nyt værktøj til reducere madspild.

Velfærdsteknologi er ikke mindst interessant på grund af den demografiske udvikling hvor befolkningens stigende aldring og faldende arbejdsstyrke giver kapacitetsudfordringer på velfærdsområderne. Kina's massive industrielle og økonomiske vækst og deraf voksende behov for opbyggelse af velfærdssystemer, giver anledning til at bringe Danmarks erfaringer med udviklingen af velfærdssystemer i spil.

I arbejdet med implementering af velfærdsteknologier, har vi gennem de seneste 20 år identificeret en række kulturelle og folkesundhedsmæssige udfordringer, som indeholder viden der kan være afgørende for succesraten når teknologierne bringes ind i det enkelte menneskes hverdagsliv. Et godt eksempel herpå er balancen mellem overkompensation og underkompensation i velfærdssydelse. Mens overkompensation kan være en bombe under folkesundheden og den velfærdskulturelle selvforståelse, kan underkompensation og motivationsarbejde være nøglen til øget folkesundhed og opbyggelse af en velfærdskultur der styrker borgernes selvdetermination og forståelse for de muligheder der ligger i at bringe teknologier i anvendelse uden at miste integritet og autonomi.

I forhold til ernæring og sikring af at ældre borgere får den rette ernæring, er lysten til at spise i sagens natur afgørende for ernæringstilstanden. Så hvis vi forstår, at implementere de ernæringsrettede teknologier, på en sådan måde, at de styrker den ældres motivation til at spise, så har vi ikke alene løst en samfundsopgave, vi har også en stærk eksportvare. For at lykkes med dette må vi kombinere den forskning og udvikling der bl.a. foregår på Aalborg Universitet med kulturforståelse og forståelse af mennesket som et intentionelt væsen med mangfoldige interesser i en kompleks verden.

Dansk kinesisk samarbejde - hvordan?

Danske virksomheder, uddannelsesinstitutioner og universiteter er ikke overladt til sig selv, når og hvis de beslutter sig for at gå ind i et dansk-kinesisk samarbejde. Danmark er nemlig tilstede med et innovationscenter i Shanghai, og flere danske universiteter er forskningsmæssigt stærkt repræsenteret i det Nordiske Center på det førende Fudan University. Der er således en god infrastruktur til rådighed for både virksomheder og forskningsinstitutioner, der vil styrke tilstedeværelsen i Kina.

Fakta

- Konferencen Eating, wellbeing & Nutrition in ageing Societies. Nordic & Chinese Perspectives blev afholdt på Nordic Centre ved Fudan University, Shanghai den 16. April 2018 med bidrag fra AAU, UCN og SOSU Nord, Fudan Universitet samt repræsentanter for dansk drevne plejecentre i Shanghai.
- Materialet fra konferencen kan downloades fra <https://bit.ly/2K0Xucn>
- Konferencen var organiseret af Aalborg Universitet og University of Eastern Finland med støtte fra det Nordiske center ved Fudan og Innovation Centre Denmark.
- Bent Egberg Mikkelsen er professor fra Institut for Læring og Filosofi på Aalborg Universitet og koordinator på AAU Digital Foodscape Lab og idemand bag DIMS teknologien der anvendes til ernæringsmonitorering.
- Bent Fuglsbjerg er leder af Future Lab, på SOSU Nord i Aalborg der arbejder med at ruste social- og sundhedsmedarbejdere og pædagogiske assistenter til at kunne håndtere nye velfærdsteknologier.
- I starten af september besøger en kinesisk delegation fra Shanghai Kapok Senior Care Service Co de nordjyske partnere bag initiativet samt en række innovative plejecenterløsninger i det nordjyske. Formålet er at diskutere mulige dansk kinesiske samarbejdsprojekter.